SPRAWOZDANIE WYDZIAŁU

TOWARZYSTWA OŚWIATY LUDOWEJ

we Lwowie

z czynności w roku 1888.

W sprawozdaniu z r. 1887 zapowiedział poprzedni Wydział naszego Towarzystwa, że w jesieni r. 1888 nową czytelnię otworzymy na przedmieściu lwowskiem, zwanem Bajki. Uchwały tej jednak nie wykonaliśmy, przy bliższem bowiem rozpatrzeniu okazało się, że otwarcie tej czytelni byłoby przynajmniej przedwczesnem, a więc niepotrzebnie narażającem Towarzystwo na znaczne wydatki, jak o tem — zdaje nam się — z łatwością każdy przekona się z następującego przedstawienia rzeczy.

Jak wiadomo, t. zw. Bajki zajmują rozległy obszar między drogą Wólecką a ulicą Gródecką. Jest to dzielnica dość wielka, ale nader rzadko zaludniona. Ubogie domki przedmieszczan w ten sposób rozrzucone są na tej rozległej przestrzeni, iż nie przedstawiają żadnego naturalnego punktu środkowego, w którym zakładając czytelnię, możnaby skupić tę ludność i wytworzyć dla niej ognisko życia umysłowego. Co więcej, w dzielnicy tej, ludność tej kategoryi, dla której my czytelnie zakładamy, nie tylko nie wzrasta, lecz przeciwnie z każdym rokiem zmniejsza się. Jest to bowiem zachodnio-południowa część miasta, która ze względów higieniczno-klimatycznych najlepiej kwalifikuje się na budowę wil i mieszkań letnich. Co roku więc pewna ilość gruntów przechodzi w ręce osób zamożnych i coraz bardziej nikną domy ubogich przedmieszczan, a wraz z niemi ustępuje ta część ludności, która jest właściwym a powinna być jedynym celem prac naszych i usiłowań. Jeśli nadto dodamy, że dzielnica ta do niedawna tak była zaniedbana,

iż z starszej generacyi nader mało kto czytać umie, że więc czytelnia nie może być w zakresie jej potrzeb umysłowych, to zdaje nam się, że każdy z łatwością przyzna, iż dobrze uczyniliśmy, wstrzymując się z założeniem jej, a otwierając natomiast wypożyczalnię książek, dla której lokal mamy bezpłatny w Szkole św. Maryi Magdaleny, dzięki łaskawemu poparciu Prześwietnej Rady szkolnej okręgowej lwowskiej, jakoteż uprzejmości dyrektora tegoż zakładu Wgo Łukasza Zwierkowskiego.

Porzuciwszy na teraz myśl założenia czytelni na Bajkach, zamierzaliśmy ponownie otworzyć czytelnię na Żółkiewskiem, tem bardziej, że członkowie naszego Towarzystwa niejednokrotnie upominali się o to na walnych zgromadzeniach i że w r. ubiegłym było to już możliwem, wskutek nieco pomyślniejszego stanu naszych funduszów. Ale chcąc i tym razem postąpić oględnie i niepotrzebnie nie narazić Towarzystwa na dość znaczne wydatki, postanowiliśmy poprzednio przekonać się, jak wielkiej frekwencyi możnaby spodziewać się w takim wypadku. W tym celu uprosiliśmy parę osób zamieszkałych na tem przedmieściu, aby zwłaszcza w sferach robotniczych zajęły się zebraniem odpowiedniej ilości członków. Praca ta przygotowawcza trwała kilka tygodni, a szczególnie gorliwie zajął się nią p. A. Gąsiorowski. Ale jakże smutnym był wynik tych usiłowań! Pomimo najusilniejszej agitacyi zaledwie 20 osób zgłosiło się z chęcią zapisania się do nowej czytelni. W obec takiego stanu rzeczy postanowiliśmy i tutaj otworzyć przedewszystkiem bezpłatną wypożyczalnię książek, aby w ten sposób rozbudzić chęć do czytania i następnie dopiero, w chwili stosownej, przystąpić do założenia czytelni.

Obie bezpłatne wypożyczalnie książek (w Szkole św. Maryi Magdaleny i przy ul. Żółkiewskiej l. 79) oddane zostały z dniem 10 lutego r. b do usług publiczności. Pierwszą zarządza p. Józef Bałaban, drugą zaś pp. A. Gąsiorowski i Miecz. Szeliga. Pierwsza liczy dzieł 146, tomów 177, druga zaś dzieł 114, tomów 155.

Do obydwóch tak wielka zgłasza się ilość czytelników, iż prawie wszystkie książki są rozpożyczone. Z pierwszej wypożycza tygodniowo mniej więcej osób 80, z drugiej około 120.

Z dawniej założonych we Lwowie czytelni naszego Towarzystwa najlepiej rozwija sią umieszczona obecnie przy ul. Janowskiej pod l. 16. Liczba członków zapisanych tamże doszła do poważnej cyfry 570. Czytelnia ta odbiera stale 14 dzienni-

ków i czasopism i ma bibliotekę, liczącą dzieł 897, tomów. 1303. W r. 1888 odbyło się tu kilka odczytów i wieczorków muzykalno-deklamacyjnych. Ogólna zaś liczba dzieł, wypożyczonych w tymże roku do domu wynosi 5735.

Nierównie powolniej rozwija się czytelnia nasza w szkole św. Zofii, zostająca pod kierunkiem p Antoniego Lewaka, dyrektora tejże szkoły. Liczy ona około 50 członków, odbiera cztery czasopisma i ma biblioteczkę, składającą się z dzieł 285, tomów 332.

Czytelnią w Taniej Kuchni zarządzają obecnie pp. Wilh. Nowicki, Ludw. Senetelski i Kar. Winnicki. Posiada ona cztery pisma tygodniowe i biblioteczkę, liczącą dzieł 142, tomów 164. Czytelnia ta otwarta jest tylko w niedziele i święta rzymsko-katolickie, a uczęszcza do niej głównie młodzież rzemieślnicza zamieszkała w śródmieściu, która z biblioteczki tamtejszej wypożycza także książki do domu. Wypożyczających jest mniej więcej około 20 osób tygodniowo.

Podobnie jak nowo założone, tak i dawniejsze wypożyczalnie książek niemałe usługi oddają celom naszego Towarzystwa. Dla wszystkich trzech mamy lokale bezpłatne w szkołach publicznych, a mianowicie św. Marcina, św. Antoniego i Elżbiety.

Pierwszą zarządza p. Jan Frydrych, dyrektor tejże szkoły, drugą pp. Stan. Basiński i Wen. Ferens, ostatnią zaś pp. Ant. Sieńicki i Kazim. Strzelecki. Wszystkie trzy razem zawierają dzieł 1.045, tomów 1.128. Z pierwszej z tych biblioteczek wypożycza tygodniowo około 26 czytelników, z drugiej 40, z ostatniej 32.

Dla działalności naszej na prowincyi wielką doniosłość ma zmiana statutu, uchwalona na ostatniem walnem zgromadzeniu, a przyjęta do wiadomości przez Wys. Namiestnictwo reskryptem z dnia 26 sierpnia r. 1888 l. 50.572. Zmiana ta, usuwająca z nazwy naszego Towarzystwa słowa „dla Lwowa i okolicy“, znacznie rozszerza swobodę naszego działania. Dawniej bowiem wyrazy powyżej przytoczone ograniczały czynności nasze do miasta Lwowa i miejscowości, położonych w jego okręgu kilkumilowym, a przy każdem przekroczeniu tego zakresu, narażały nas na trudności i przeszkody, krępujące działalność naszego stowarzyszenia. Usunięcie tych przeszkód uważamy też jako zwrot nader pomyślny w rozwoju Towarzystwa.

Na prowincyi założyliśmy w r. ubiegłym nową czytelnię w miasteczku Rudzie, w powiecie żydaczowskim. Od paru lat

już istniała tam biblioteczka naszego Towarzystwa, zostająca pod zarządem ks. Jana Trzopińskiego. Za jego gorliwem staraniem otrzymaliśmy z końcem r. 1888 lokal bezpłatny, jakoteż całe urządzenie czytelni. Uroczyste jej otwarcie odbyło się dnia 7 stycznia r. b. Frekwencya członków jest nader liczna; co niedzieli i czwartku t. j. w dniach, w których ks. Trzopiński miewa odczyty, zwykle zbiera się 70 do 100 osób. Czytelnia ta odbiera stale 7 dzienników i czasopism i ma biblioteczkę liczącą dzieł 174, tomów 191.

Również dobrze rozwijają się prawie wszystkie dawniejsze czytelnie nasze w miasteczkach prowincyonalnych. Najstarsza z nich w Sądowej Wiszni zostaje pod kierunkiem p. Tad. Paraskovich'a, który nader gorliwie zajmuje się jej zarządem i właśnie obecnie pracuje nad taką jej reorganizacyą, aby czytelnia ta mieszczaństwu tamtejszemu jak największe oddawała usługi. Ponieważ reforma ta właśnie teraz się odbywa, przeto w tej chwili nie możemy podać dat, odnoszących się do frekwencyi i ilości jej członków. Odbiera ona 4 dzienniki i czasopisma. Bibloteczkę tamtejszą powiększyliśmy w lutym r. b. tak, że obecnie liczy dzieł 443, tomów 522. W czytelni tej w listopadzie miał p. Paraskovich odczyt „O unii Polski, Litwy i Rusi".

Do czytelni w Rudkach, uczęszczało w r. ubiegłym około 80 członków. Posiada ona 5 dzienników i czasopism i biblioteczkę, składającą się z dzieł 269, tomów 315, a zostaje pod zarządem pp. Piotra Zbrożka i Adolfa Bieniedzkiego. Jak zwykle, w dniu 29. listopada odbył się tu wieczorek, dla uczczenia tej pamiętnej dla nas rocznicy.

Jak w Sądowej Wiszni, tak i w Kamionce Strumiłowej kierownicy czytelni tamtejszej starali się w roku ubiegłym o pozyskanie członków przedewszystkiem z ludu i mieszczaństwa i z przyjemnością możemy to zaznaczyć, że usiłowania ich wcale nie pozostały bez skutku. Zwrot ten dokonywał się zwolna, lecz stanowczo i obecnie już żadnej nie ulega wątpliwości, że czytelnia w Kamionce Strumiłowej weszła również na właściwą drogę.

Zarząd jej składają pp. Jan Szawłowski, Jan Maryniak, Wład. Heilman i Franc Poznański. Członków liczy obecnie 81, odbiera stale 6 dzienników i czasopism i ma biblioteczkę, składającą się z dzieł 418, tomów 504. Wypożycza z niej książki do domu około 40 osób tygodniowo.

W r. 1888 powiększyliśmy także wiele z dawniej założonych biblioteczek wiejskich. O obecnym ich stanie najlepiej świadczą następujące daty:

1) w Mikołajowie, pod zarządem p. Piotra Łabowskiego, dyrektora szkoły tamtejszej, dzieł 90, tomów 104;
2) w Krakowcu, p. Franciszka Stadnickiego, dyrektora szkoły, dzieł 74, tomów 84;
3) w Kulikowie, p. Franc. Schofera, dyrektora Towarzystwa zaliczkowego, dzieł 90, tomów 97;
4) w Wielkiem Hołosku, pny Klementyny Wołoszynowicz, nauczycielki, dzieł 84, tomów 89;
5) w Oleszycach, p. Teofila Fiutowskiego, dyrektora szkoły, dzieł 149, tomów 169;
6) w Michalewicach, pny Maryi Starzyńskiej, nauczycielki, dzieł 101, tomów 123;
7) w Gródku, p. Romana Bachowskiego, dyrektora szkoły, dzieł 153, tomów 168;
8) w Busku ks. Kazimierza Aktyla, dzieł 136, tomów 153;
9) w Prusach p. Szymona Skarbka, nauczyciela, dzieł 189, tomów 205;
10) w Szczercu p. Józefa Szwajkowskiego, dyr. szkoły, dzieł 37, tomów 40;
11) w Rozdole p. D. Jaworskiego, dyrektora szkoły, dzieł 141, tomów 148;
12) w Komarnie p. Antoniego Kowarzyka, poczmistrza, dzieł 120, tomów 133;
13) w Nowym Jaryczowie p. Teodora Skaleckiego, nauczyciela dzieł 138, tomów 148;
14) w Sokolnikach p. Andrzeja Komplikowicza, dyrektora szkoły dzieł 112, tomów 123;
15) w Bilce Szlacheckiej p. Franciszka Borka, naczelnika gminy, dzieł 77, tomów 82;
16) w Bieńkowej Wiszni pny R. A. Zimmerman, nauczycielki, dzieł 60, tomów 68;
17) w Chłopach p. Bazylego Seniowa, nauczyciela, dzieł 184, tomów 199;
18) w Buczałach p. Jana Kobierskiego, dzieł 85, tomów 99;
19) w Basiówce, p. Karola Piaseckiego, dzieł 58, tomów 63;
20) w Czyżkach ks. Wincentego Filara, dzieł 57, tomów 62;

21) w Koropużu pny Ludwiki Hoenig, nauczycielki, dzieł 92, tomów 102;
22) w Nowosiółkach Gościnnych, p. Iwana Beszłeja, dzieł 138, tomów 143;
23) w Nikłowicach p. Stanisława Pielichowskiego, nauczyciela, dzieł 143, tomów 150;
24) w Kościejowie p. Władysława Hrycykiewicza, nauczyciela, dzieł 64, tomów 69;
25) w Starem Siole ks. kanonika Leona Korzeniowskiego, dzieł 64, tomów 69;
26) w Stojańcach p. Bolesława Śmiałowskiego, dzieł 50, t. 54;
27) w Milatyczach p. Maryana Solskiego, nauczycieia, dzieł 148, tomów 161;
28) w Grzędzie p. Mikołaja Łagockiego, naczelnika gminy, dzieł 52, tomów 56;
39) w Tuligłowach p. Leopolda Iglatowskiego, nauczyciela, dzieł 47, tomów 57;
30) w Medenicach p. Jana Dumina, nauczyciela, dzieł 65, t. 88,
31) w Żółtańcach (dla Żółtaniec i W, Kłodna) ks. Jana Pasiuta; dziel 110, tomów 121;
32) w Honiatyczach (dla Honiatycz i Werbirza) p. Józefa Małaczyńskiego, dzieł 70, tomów 79;
33) w Młyniskach p. Władysława Zagórskiego, dzieł 69, t. 78;
34) w Nowosiółkach Kardynalskich p. Łukasza Tomaszewskiego, pisarza gminnego, dziel 44, tomów 47;
35) w Dolinianach p. Józefa Reicherta, nauczyciela, dzieł 143, tomów 153;
6) w Mokrzanach Wielkich, p. Bazylego Wołoszezaka, nauczyciela, dzieł 81, tomów 91;
37) w Skniłowie p. Ignacego Kuźniewicza, nauczyciela, dzieł 99, tomów 107;
38) w Powrożniku pni Teodory Sitowskiej, nauczycielki, dzieł 63, tomów 70;
39) w Medyce p. Aleksandra Paklikowskiego, nauczyciela, dzieł 75, tomów 86;
40) w Rodatyczach, pni M. Szczurowskiej, nauczycielki, dzieł 146, tomów 159;
41) w Opryłowcach p. Józefa Zaręby Mielimączki, dzieł 80, t. 95,
42) w Podliskach Wielkich (pod Nowym Jaryczowem) p. Sylwestra Głogoszewskiego, nauczyciela, dzieł 51, tomów 61;

43) w Orchowicach p. Jerzego Fedewicza, nauczyciela dzieł 87, tomów 93:
44) w Podhajczykach pny Tekli Wędrychowskiej, nauczycielki, dzieł 63, tomów 68;
45) w Starej Soli p. Teofila Piszklewicza, nauczyciela, dzieł 180, tomów 200;
46) w Łanowicach pny Jadwigi Zubrzyckiej, nauczycielki, dzieł 80, tomów 93;
47) w Chołojowie, p. Stefana Bodaka, nauczyciela, dzieł 74, tomów 78;
48) w Obladowie, p. Szymona Ferensa, nauczyciela, dzieł 67, tomów 71;
49) w Dziedziłowie, p. Szczep. Daciowa, naucz., dzieł 94, t. 99;
50) w Rawie Ruskiej, Siostry Prezydentki klasztoru św. Dominika dzieł 55, tomów 77;
51) w Mikulińcach ks. Ludwika Martynowicza, dzieł 118, t. 132,
52) w Różance p. Jana Damma, nauczyciela, dzieł 74, tom. 80;
53) w Łanach Polskich, p. Fil. Kaliniewicza, dzieł 81, tom. 87;
54) w Łozinie pni Cecyli Łozińskiej, dzieł 83, tomów 90;
55) w Jasienicy Polskiej p. J. Misińskiego, nauczyciela, dzieł 97, tomów 105;
56) w Jagoni p. K. Czechaka, nauczyciela dzieł 73, tomów 80.
57) w Biskowicach, p. Maryana Nowosielskiego, nauczyciela, dzieł 88, tomów 95;
58) w Kozielnikach p. Gustawa Kubika, nauczyciela, dzieł 99, tomów 103;
59) w Rożniatowie ks. Ludwika Babika dzieł 86, tomów 97;
60) w Czernelicy p. Tomasza Cybiaka, nauczyciela, dzieł 63, tomów 68;
61) w Suchrowie p. Antoniego Semenika, nauczyciela, dzieł 100, tomów 105:
62) w Tołszczowie p. Madejskiego, dzieł 85, tomów 90 *);
63) w Suchodole p. Jana Jougana, nauczyciela, dzieł 78, t. 84;
64) w Krotoszynie, p. Aleksandra Ficowskiego, nauczyciela, dzieł 77, tomów 81;
65) w Hodowicy p. Antoniego Rottera, nauczyciela, dzieł 69, tomów 76;

---

*) Do końca stycznia r. b. zarządzał tą biblioteczką ś. p. Zbigniew Chądzyński, delegat nasz na powiat lwowski.

66) w Czerepinie p. Jana Kobierzyckiego, nauczyciela, dzieł 69, tomów 75;
67) w Sołońce p. Juliana Richtera, nauczyciela, dzieł 66, t. 68;
68) w Siedliskach, p. Łukasza Spolskiego, nauczyciela dzieł 72, tomów 75;
69) w Leśniowicach, p. Bronisława Sakowskiego, nauczyciela, dzieł 71, tomów 74;
70) w Zagórzu p. Antoniego Mroczkowskiego, nauczyciela, dzieł 70, tomów 75;
71) w Glinnie, p. Stanisława Wuffki, nauczyciela, dzieł 63, tomów 65;
72) w Wołkowie, p. Karola Wojtowicza, nauczyciela, dzieł 95, tomów 98.

Nowe biblioteczki założyliśmy:

73) w Dawidowie, pod zarządem pny Maryi Hilchen, pocztmistrzyni, dzieł 103, tomów 112;
74) w Wojniłowie, } p. Dra Aleksandra Raciborskiego, dzieł
75) w Tomaszowcach, } 160, tomów 178;
76) w Łopusznej, p. Jana Dobrostańskiego, dzieł 102, t. 104;
77) w Brzeżanach, ks. Leonarda Soleckiego, dzieł 95, t 99;
78) w Kołaczycach, p. Benedykta Bautro, pocztmistrza, dzieł 82, tomów 86;
79) w Sowinie, p. Marcin Gąsiora, nauczyciela, dzieł 81, t. 85;
80) w Bobulińcach p Juliana Chrzanowskiego, naucz., dzieł 94, tomów 104;
81) w Jaśle, p. Andrzeja Jakla, nauczyciela, dzieł 101, t. 121;
2) w Rudańcach, p. Stefana Jarmucha, nauczyciela, dzieł 80, tomów 88;
83) w Bieżdziedzy, p. Teofila Kosiby. dzieł 81, tomów 91;
84) w Brzyskach, p. Michała Lachmana, dzieł 81, tomów 89.

Ogólna suma dziełek, znajdujacych się w naszych czytelniach, wypożyczalniach i biblioteczkach wiejskich wynosi 11.499, tomów 13.062, a zatem w porównaniu z r. ubiegłym wzrosła o 2.200 dziełek, 2.382 tomów.

Dla czytelni naszych i biblioteczek, oprócz innych czasopism prenumerowaliśmy 141 egzemplarzy pism ludowych „Chata“ „Nowiny“ i „Niedziela“, to jest o 25 egzemplarzy więcej, niż w r. 1888.

Z większych darów, złożonych w roku ubiegłym na cele naszego Towarzystwa, wymieniamy przedewszystkiem następujące: Wysoki Sejm krajowy udzielił nam subwencyi w kwocie 100 złr., Prześwietna Rada miejska lwowska 150 złr., Świetna Dyrekcya galic. Kasy oszczędności 200 złr.; p. Władysław Bełza darował nam kilkadziesiąt dzieł i broszur ludowych, a p. Dr. Aleksander Raciborski 300 egzemplarzy dziełka swojego „Hipnotyzm w paryzkim szpitalu „La Salpêtrière".

W końcu dopełniamy miłego obowiązku, składając najszczersze dzięki wszystkim osobom i instytucyom, które raczyły popierać nasze usiłowania.

We Lwowie, w marcu 1889 r.

Przewodniczący:
Dr. Aleksander Hirschberg

Członkowie Wydziału:

Józef Hryniewicz.
Walenty Kowalówka.
Ignacy Kurniewicz.
Stanisław Majerski.
Mieczysław Olszewski.
Dr. Aleksander Raciborski.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

TOWARZYSTWA OŚWIATY LUDOWEJ

za czas od 1. stycznia do 31 grudnia 1888.

I. OBRÓT KASOWY.

a) Przychód:

			złr.	ct.
1.	Pozostałość kasowa z 31. grudnia 1887. . . .		547	37
2.	Wkładki członków		203	—
3.	Subwencye:			
	a) Sejm krajowy	100.—		
	b) Galicyjska Kasa oszczędności . .	200.—		
	c) Rada miejska	150.—	450	—
4.	Różne zwroty		55	—
5.	Dochód z rozprzedaży dziełka Dra Raciborskiego i innych broszur*)		13	50
6.	Dochód z rozprzedaży „Dziejów“ Schlossera (dar ś. p. A. D. Bartoszewicza**)		650	—
7.	Dochód z koncertu w Zakopanem		130	—
8.	Dochody czytelni:			
	a) w szkole św. Zofii	8.45		
	b) na Janowskiem	80.20		
	c) w Sądowej Wiszni	26.—		
	d) w Rudkach	210.34		
	e) w Kamionce Strumiłowej	119.15	444	14
		razem .	2493	01

b) Rozchód:

9.	Zakupno książek	428.26		
	Oprawa książek	201.20	629	46
10.	Prenumerata czasopism		203	35
	do przeniesienia		832	81

*) W. r. 1889 do oddania niniejszego sprawozdania do druku przychód z rozprzedaży tegoż dziełka uczynił 31 zł. 36 ct.

**) W I. kwartale r. 1889 dochód z powyższej rozprzedaży wyniósł 273 zł. 50 ct.

		złr.	ct.
z przeniesienia		832	81
11. Najem lokalów i koszta czytelni:			
a) na Janowskiem	440.31		
b) w Sądowej Wiszni	26 —		
c) w Rudkach	210.34		
d) w Kamionce Strumiłowej	103.31		
e) w Szkole św. Zofii	77.73		
f) w lokalu Taniej Kuchni	—.—	857	69
1 Wydatki zarządu:			
a) portorya, korespondencye, stęple, opakowanie i przybory kancelaryjne . .	37.41		
b) drobne wydatki kancelaryjne, jak: światło, opał, usługa i t. p . . . :	62·36		
c) procent i remuneracya dla kursora .	22.02		
d) kwota nieuiszczona przez kursora .	32.60		
e) koszta walnego zgromadzenia . . .	19.54		
f) afisze, kwitaryusze, księgi rachunkowe i na katalogi dla czytelni i bibliotek	19.65		
g) druki i stęple w spr. sprz. Schlossera	4.51	198	09
13. Gotówka z dnia 31. grudnia 1888:			
a) w kasie Towarzystwa	587.98		
b) „ „ Kamionce Strumiłowej . . .	15.84	604	42
razem .		2493	01

II. MAJĄTEK TOWARZYSTWA:

		złr.	ct.
1. Wartość książek przeniesiona z roku ubiegłego	3022.46		
w roku 1888 zakupiono książek za . .	629.46		
razem .	3651.92		
książki w darze otrzymane	60.—		
razem .	3711.92		
odpisanie 20% za zużycie	742·38	2969	54
2. Umeblowanie i urządzenie czytelni i wypożyczalni		190	—
3. Zapas kasowy		604	42
Ogółem majątek Towarzystwa .		3763	96

We Lwowie, dnia 1 stycznia 1889

I. Kurniewicz
skarbnik.

Komisya kontrolująca potwierdza bilans Towarzystwa jako zgodny z księgami.

We Lwowie, dnia 5 kwietnia 1889.

Franciszek Żmudziński *Władysław Schmidt.*

WE LWOWIE.
Z DRUKARNI LUDOWEJ.
1889.